

Kamuoyunun Dikkatine,

Son dönemde çeşitli basın yayın organlarında, Kızılırmak suyunun kalitesinin belirlenmesine yönelik ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü tarafından bir rapor hazırlandığı, bu rapora dayanılarak Kızılırmak suyunun içme suyu kaynağı olarak “uygun” ya da “uygun değil” şeklinde değerlendirilmesi konusunda gerçek olmayan ifadeler yer almaktadır.

Bu konuya bir açıklık getirme kapsamında Bölümümüz, aşağıdaki konuları sizlerle paylaşmak ihtiyacı hissetmiştir:

- TÜRKAĞ Akreditasyonuna sahip olan ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü Analiz Laboratuvarları (<http://www.enve.metu.edu.tr/index.php?view=analysis>) çok uzun yıllardır Bölümümüze gelen analiz taleplerini Üniversitemiz Döner Sermaye Yönetmeliğı kapsamında yerine getirmektedir. Analiz sonuçlarını, talep edilen analiz parametreleri için **hiç bir yorum yapmaksızın** analizi talep eden kurum/kuruluşa “**kurum/kuruluşa özel**” olarak iletmektedir. Ayrıca **sonuçlar verilirken analiz edilen parametre değerleri kesinlikle yönetmelik maddeleri ile karşılaştırmalı olarak verilmemekte ve sonuçlar hakkında yorum yapılmamaktadır.**
- Bu prensipler çerçevesinde, ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü, TMMOB İnşaat Mühendisleri Odasının talebi üzerine Eylül 2007’de TMMOB tarafından alınarak, analiz laboratuvarlarımıza getirilen su numunelerinde talep edilen parametrelerin analizini Üniversitemiz Döner Sermaye Yönetmeliğı kapsamında yapmış ve bu analizin sonuçları, yukarıda özetlenen çalışma prensiplerimiz kapsamında **TMMOB İnşaat Mühendisleri Odası yetkililerine teslim edilmiştir.**
- Laboratuvarlarımızda yapılan bu analiz, daha sonra TMMOB tarafından hazırlanan ve kamuoyuna duyurulan bir raporda kullanılmış ve bu raporu hazırlayan kurum olan TMMOB tarafından Kızılırmak suyu hakkında çeşitli yorumlar yapılmıştır. Bu sonuçlar daha sonra kaynak gösterilerek ya da gösterilmeksizin Büyükşehir Belediyesinin Ankara yayın organında ve çeşitli gazetelerde farklı yorumlar ile kullanılmıştır. “Nereden geldiğı ve/veya nasıl alındığı tarafımızca bilinmeyen” numune analiz sonuçlarının, “numune adı” verilerek “numune özelinde ODTÜ görüşü” şeklinde sunulması kabul edilebilir değildir.
- Bu yorumlar arasında yer alan “ODTÜ uyarıyor”, “ODTÜ Kızılırmak kirli diyor”, “ODTÜ Kızılırmak temiz diyor”, “Kızılırmak suyu tehlikeli”, “...artılsa bile sudaki tehlikeli kimyasallar azalmayacak...” ya da “ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölümü’nün...yaptığı incelemede...suyun kullanılması durumunda göz kalp, hastalığı ve kansere kadar birçok sağlık sorununa neden olacağı belirtildi”, vd. **yorumların hiçbiri Bölümümüze ait değildir. Bu yorumları Bölümümüzle ilintilendiren yorumların tümü gerçek dışıdır.**

Hiçbir gerekçe ile bilimsel gerçeklerin çarpıtılmaması gerektiğine inanan Bölümümüz kamuoyunda son dönemde bu konuda sürdürülmekte olan tartışmaların büyük ölçüde eksik ve/veya hatalı olduğunu düşünmektedir. Bunun gerekçeleri şöyle özetlenebilir:

- Her hangi bir doğal su kaynağının her hangi bir kullanım için uygunluğunun araştırılması ve sonuçlar hakkında yorum yapılması, bu sudan alınacak birkaç numunenin analizi ile mümkün değildir. Bu araştırma ancak konunun uzmanları tarafından kapsamlı bir bilimsel çalışma şeklinde yapılırsa doğru sonuçlara ve yorumlara ulaşılabilir..
- Ham su kaynağının su kalitesi, doğrudan içme suyu kalite kriterleri ile karşılaştırılmaz. Ancak, arıtma tesisi çıkış suyu kalitesi içme suyu kriterleri ile karşılaştırılmalıdır. Kızılırmak ya da Kesikköprü baraj gölü su kalitesinin değerlendirilmesi, Su Kirliliği Kontrol Yönetmeliği Tablo 1 de verilen sınıflama bazında yapılmalıdır.
- Sınıflama tablosunda yer alan **tüm** parametrelerin analizi gereklidir. Sadece bazı parametreler bazında yapılacak değerlendirmeler eksik/hatalı yorumlara yol açacaktır.
- Yönetmelikte mevcut kriterlerin belirlenmesi insan sağlığı, risk faktörleri, vd. göz önüne alınarak yapıldığından, bu değerlerin altındaki sonuçların tehlikeli/riskli olduğunu iddia etmek bilimsellikten uzaktır.
- İçme suyu arıtma tesisine giren su kalitesi (paçallama oranı ve paçallanan su kaliteleri göz önüne alınarak) değerlendirilmelidir. Arıtma tesisinde yer alan süreçler, işletim koşulları, vb. mutlaka göz önüne alınmalıdır.
- Tüm bu analizlerde, anlık değil, mevsimsel değişim izlenmelidir.
- Çok temiz bir su kaynağı şebekede kontamine olarak kullanıcıya içilebilir niteliğini yitirerek ulaşabilir. Ülkemizde son haftalarda pekçok bölgede içme suyu kaynaklı yaşanan toplu sağlık sorunları bunun bir örneğidir. Ayrıca, kirli bir su kaynağından içilebilir nitelikte su elde etmek de olasıdır.
- Kaynak suyu kalitesi “içme suyu yönetimi” konusundaki önemli parametrelerden sadece birisidir. Ama bilimsel bir değerlendirme için en az bunun kadar önemli daha pekçok parametrenin de göz önünde bulundurulması ve incelenmesi gereklidir..

Yukarıda sıralanan çok önemli konuları göz ardı eden bir “**Kızılırmak suyu tartışması**”, bilimsellikten uzak ve yanıltıcı olmaya mahkumdur. Üniversitelerin “topluma hizmet” görevi çerçevesinde, kamuoyunun bu konudaki hassasiyetini ve süregelmekte olan tartışmaların yetersizliğinden yola çıkan Bölümümüz, Üniversitemiz Rektörlüğü ile koordineli olarak, bu konuda kapsamlı bir çalışma başlatmıştır. Çalışma tamamlanır tamamlanmaz elde edilen sonuçlar kamuoyu ile paylaşılacaktır.

Tüm ilgililere saygı ile duyurulur.

Prof.Dr. Göksel N. Demirer
ODTÜ Çevre Mühendisliği Bölüm Başkanı